

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3CoCsp/27/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1622201769
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2023:1622201769.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a sudcov Mgr. Patricie Skotnickej a JUDr. Miroslavy Saxovej v spore žalobcu: X. V. L., L..C..I., K.: XX XXX XXX, T.Á. X, F., zast. C. N., L..C..I., K.: XX XXX XXX, T. X, F., proti žalovanej: T. M., nar. XX.XX.XXXX, M. F. A. K.. XXX/XX, U. T. Y., o zaplatenie 1.977,74 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 23.08.2023, sp. zn. 27Csp/64/2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. a III.
z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zastavil konanie v časti o zaplatenie 120 eur (výrok I.), vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.) a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok III.).

2. Svoje rozhodnutie s odkazom na ust. § 39, § 52 ods. 1, 2, 3, 4 § 53 ods. 1, 2, 3, § 524 ods. 1, 2 OZ, § 497 OBZ, § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), d), § 17 ods. 1 písm. b), ods. 2 zák. č. 129/2010, § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z., § 144, § 145 ods. 2, § 146 ods. 1 CSP a vykonané dokazovanie, v časti, ktorá ostala predmetom konania po pripustení čiastočného späťvzatia žaloby, odôvodnil nedostatkom aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Úvodom poukázal na to, že preskúvanie vecnej legitímácie je imanentnou súčasťou súdneho konania (porov. rozsudok NS SR zo dňa 29.06.2010, sp. zn. 2Cdo/205/2009) a je povinnosťou každého konajúceho súdu, ktorý ju skúma aj bez návrhu a jej nedostatok má za následok zamietnutie žaloby (rozsudok NS SR zo dňa 27.10.2021, sp. zn. 4Cdo/162/2020 publikované pod R 6/2022). Opomenutie vyriešenia tejto kardinálnej otázky pritom protirečí obsahu základného práva na súdnu ochranu garantovaného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj obsahu práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru (viď nález ÚS SR, sp. zn. I. ÚS 407/2016-37). Konštatoval, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou vznikol uzatvorením zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru právny vzťah, ktorý je od samého vzniku potrebné posudzovať podľa ust. OBZ (§ 497 a nasl. OBZ), ale aj právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru (§ 52 ods. 1 OZ, zák. č. 129/2010 Z.z.), keďže zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod a zároveň právny predchodca žalobcu pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako veriteľ s poukazom na predmet podnikania a žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Rámcovou zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 13.11.2022 došlo k postúpeniu pohľadávky z predmetnej zmluvy z pôvodného veriteľa - Všeobecná úverová banka, a.s. ako postupcu na spoločnosť žalobcu ako postupníka. V súvislosti s otázkou platného postúpenia pohľadávky prvoinštančný súd poukázal na skutočnosť, že v konaní nebolo preukázané, že by pohľadávka pôvodného veriteľa voči žalovanej bola splatnou, a to či už z dôvodu konečnej splatnosti alebo z dôvodu zosplatenia. Lehota splatnosti bola v zmluve dojednaná na 96 mesiacov (8 rokov). Keďže deň splatnosti prvej splátky bol 18.05.2018, potom konečná splatnosť úveru mala nastať dňa 18.05.2026, čo sa ešte nestalo.

Žalobca v žalobe uviedol, že úver z predmetnej zmluvy mimoriadne zosplatnil ku dňu 20.11.2019, a to výzvou k predčasnému splateniu zo dňa 20.11.2019. Žalobca k uvedenej výzve doložil doručenkú, ktorá preukazuje doručenie výzvy žalovanej. V konaní predložil ďalej tretiu upomienku zo dňa 30.09.2019, kde pôvodný veriteľ upozornil žalovanú, že eviduje omeškané splátky a vyzval ju na úhradu dlžnej sumy. Zároveň ju upozornil, že v prípade neuhradenia dlžnej sumy v stanovenej lehote môže pristúpiť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru. K predmetnej upomienke žalobca priložil len podací hárok, z ktorého vyplýva, že nejaká zásielka bola žalovanej dňa 30.09.2019 odoslaná. Tretia upomienka mala pritom preukazovať, že žalobca splnil podmienky vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru aj podľa § 53 ods. 9 OZ. Výzva, ktorú má predmetné ustanovenie na mysli je pritom jednostranným adresovaným právnym úkonom, ktorý na to, aby vyvolal právne následky, sa musí dostať do sféry pôsobenia adresáta podľa § 45 ods. 1 OZ. Podací hárok však podľa názoru prvoinštančného súdu uvedenú skutočnosť nepreukazuje. Z podacieho hárku ani súd nezistil, že obsahom doručovanej zásielky bola skutočne tretia upomienka a navyše, či adresát mal reálnu možnosť sa s upomienkou aj oboznámiť, t. j. či sa dostala do sféry jeho pôsobenia. Žalovaná síce na pojednávaní uviedla, že si je dlhu vedomá a nenamietala doručenie tejto upomienky, avšak vzhľadom na vyššie uvedené rozhodnutia NS SR mal súd povinnosť skúmať, či bol úver riadne zosplatnený, a či boli dodržané podmienky podľa § 53 ods. 9 OZ a toto skúmanie musel vykonať ex offio, t. j. aj bez námietky žalovanej. Prvoinštančný súd tak dospel k záveru, že žalobca súdu nepreukázal platné zosplatnenie úveru a ani skutočnosť, že inak nastala konečná splatnosť úveru. Na základe uvedeného uzavrel, že postúpenie pohľadávky na žalobcu zmluvou zo dňa 13.11.2022 je neplatné v zmysle § 17 zák. č. 129/2010 Z.z. a žalobca nie je vo veci aktívne vecne legitimovaný. V ďalšom poukázal tiež na to, že podmienkou platného postúpenia pohľadávky vyplývajúcej z predmetnej zmluvy je v zmysle § 17 zák. č. 129/2010 Z.z., že sa postupuje pohľadávka po konečnom termíne splatnosti alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred týmto termínom. Na druhej strane postúpenie pohľadávky v rozpore s citovaným ustanovením má za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky z úverovej zmluvy, z ktorého dôvodu nemôže byť žalobca v spore aktívne vecne legitimovaný. V danej veci tiež dospel k záveru, že postúpenie pohľadávky z banky na inú osobu, a to aj na osobu, ktorá nie je bankou, je možné realizovať len v súlade s § 92 ods. 8 zák. o bankách, podľa ktorého môže byť pohľadávka postúpená, ak je (1) splatná, a to až po predchádzajúcej (2) písomnej výzve a kumulatívne ak je splnené (3) omeškanie dlžníka so splnením postupovanej pohľadávky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Sprísnenie zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky môže byť považované za zákonný predpoklad z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá kontrola je osobitne významná v priebehu trvania úverového vzťahu. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky a tieto musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky (pozri napr. rozsudok KS Prešov vo veciach sp. zn. 6Co/119/20103, 19Co/194/2015, 4Co/45/2014, OS Trenčín sp. zn. 11C/233/2014, OS Banská Bystrica sp. zn. 12C/152/2014). Ak zákonné predpoklady nie sú splnené, ide o právny úkon postúpenia contra legem a z toho dôvodu je absolútne neplatný pre rozpor so zákonom (§ 39 OZ). Citované ust. § 92 ods. 8 zák. o bankách umožňuje banke postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou za predpokladu doručenia písomnej výzvy klientovi banky a po tom, čo je dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že v zmysle citovaného ust. § 92 ods. 8 zák. o bankách môže byť spôsobilým predmetom postúpenia pohľadávky zo strany banky len pohľadávka alebo časť pohľadávky, ktoré sú už splatnými, ako to vyplýva z predmetného ustanovenia. Aj z dôvodovej správy k zák. o bankách vyplýva, že sa upravuje možnosť použiť inštitút postúpenia svojej pohľadávky zodpovedajúcej nesplácanému dlhu, a to aj osobe, ktorá nie je bankou. Podľa názoru prvoinštančného súdu zákonodarca mal na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, ktorým je dlžník aktuálne po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Tento záver vyplýva z gramatického, ale aj logického výkladu znenia citovaného ustanovenia, pretože zákonodarca umožňuje peňažný záväzok klienta banky alebo jeho časť, s ktorým je dlžník v omeškaní, postúpiť. Pod formuláciou pohľadávka zodpovedajúca tomuto peňažnému záväzku treba rozumieť nesplácaný zročný dlh. Ak by banka mohla postúpiť akýkoľvek živý úver po uplynutí relatívne krátkej doby v porovnaní s dobou, na ktoré sa úverové vzťahy bežne uzatvárajú, na akýkoľvek subjekt, ktorého činnosť nespadá v zmysle zák. o bankách podľa dohľadu NBS, bolo by to v rozpore s účelom zák. o bankách a viedlo by k vytvoreniu právne neúnosného vzťahu, kedy by sa spotrebiteľia vstupujúci do zmluvného vzťahu s bankou neočakávane ocitli v zmluvnom vzťahu s iným nebankovým subjektom. Takýto postup by tiež mohol byť v rozpore s požiadavkou vynakladania náležitej odbornej starostlivosti, ktorá je od dodávateľa vyžadovaná v súlade so smernicou o nekalých obchodných praktikách. Súd však

žiadnym spôsobom nespochybňuje právo banky postúpiť aj pohľadávku z celého úverového vzťahu, avšak pre takéto postúpenie je nevyhnutné pristúpiť v súlade so zákonom a obchodnými podmienkami k vyhláseniu predčasnej mimoriadnej splatnosti celého úveru. Vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru je však výlučným oprávnením banky, pričom toto oprávnenie môže banka realizovať pred postúpením pohľadávky. V dôsledku nedodržania postupu pri postúpení pohľadávky voči žalovanej v súlade s ust. § 17 zák. č. 129/2010 Z.z. a § 92 ods. 8 zák. o bankách dospel prvoinštančný súd k záveru, že žalobca nie je v konaní aktívne vecne legitimovaným, keď nepreukázal, že by pred postúpením pohľadávky bola táto splatná. Pre rozpor so zákonom je preto tento právny úkon podľa § 39 OZ absolútne neplatným a žalobca nie je oprávneným z danej pohľadávky (viď napr. rozsudok NS SR zo dňa 28.03.2018, sp. zn. 7Cdo/26/2017), v dôsledku čoho súd žalobu zamietol. Nakoľko žalovaná nie je povinná zaplatiť žalobcovi istinu, nemohla sa dostať do omeškania s jej zaplatením, a súd preto zamietol žalobu aj v časti úrokov z omeškania. Dodal, že pri konštatovaní neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávok súd postupoval v súlade s nálezmi ÚS SR, ktoré za ústavnokomformný považujú taký výklad právneho predpisu, ktorý má za cieľ udržať platnosť právneho úkonu a nie je vysloviť „za každú cenu“ neplatnosť. Výklad, ktorý použil, hoci jeho dôsledkom bolo vyslovenie neplatnosti zmluvy, je správny výklad a taký výklad, ktorý sa neprieči zmyslu a účelu zákona. Dôvody neplatnosti považoval za zrozumiteľné a dostatočne odôvodnené. Vzhľadmi na konštatovaný nedostatok aktívnej vecnej legitímácie sa v ďalšom dôvodnosťou nároku žalobcu z pohľadu dodržania náležitostí zmluvy podľa § 9 ods., 2 zák. č. 129/2010 Z.z. nezaoberal. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 os. 1 a § 255 ods. 1, 2 CSP. Uviedol, že v časti o zaplatenie 120 eur zavinila zastavenie konania žalovaná čiastočnou úhradou pohľadávky po podaní žaloby. Vo zvyšnej časti žalovaného nároku, t. j. v časti o zaplatenie 1.857,74 eura bola úspešná žalovaná, ktorej úspech tak predstavuje 93,93% a čistý úspech 87,86%. Vzhľadom k tomu, že žalovanej v súvislosti s týmto konaním žiadne trovy nevznikli, súd jej z hľadiska procesnej hospodárnosti nárok na náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti uvedenému rozsudku podal v zákonnej lehote z odvolacích dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP odvolanie žalobca navrhujúc, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že žalobe vyhovie, resp. aby ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Namietal nesprávne právne posúdenie veci, keď súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nie je aktívne vecne legitimovaný, pretože právo podľa § 565 OZ bolo uplatnené v rozpore s § 53 ods. 9 OZ, keď žalobca nepreukázal dôjdenie výzvy pred zosplatením do dispozičnej sféry žalovaného v zmysle § 45 ods. 1 OZ, čo má za následok aj neplatnosť postúpenia pohľadávky na žalobcu. V tejto súvislosti zdôraznil, že OZ účinnosť prejavu spája s okamihom jeho odovzdania alebo doručenia adresátovi. Zákon však explicitne nevyžaduje, aby sa adresát s obsahom právneho úkonu reálne oboznámil. Dôležité je, aby adresát právneho úkonu mal reálnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle. Nie je však podmienkou, aby sa s obsahom prejavu vôle aj skutočne oboznámil. Žalobca k výzve zo dňa 30.09.2019 pripojil podací hárok, ktorý preukazuje, že daná písomnosť bola odoslaná na poštovú prepravu a následne bola žalovanému riadne doručovaná a nemožno mať tak pochyb, že právny predchodca žalobcu túto písomnosť preukázateľne zaslal na adresu žalovaného, ktorý mal objektívne možnosť sa s obsahom tejto výzvy oboznámiť. Výzva, ktorou jeho právny predchodca žalovaného upozornil v zmysle § 53 ods. 9 OZ v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie práva podľa § 565 OZ bola preukázateľne odoslaná a doručovaná žalovanému. Podporne v tejto súvislosti poukázal aj na právne závery vyslovené v uznesení Krajského súdu v Trnave zo dňa 16.03.2021, sp. zn. 9CoCsp/81/2020, ďalej Občiansky zákonník 1. zväzok (Všeobecná časť). F.: X., S. K.. XXXX, XXXX L., K. XXX-XX-XXXX-XXX-X, str. 686, ďalej uznesenie NS ČR zo dňa 26.04.2007, sp. zn. 28Cdo/1334/2006. Z uvedeného vyvodil, že došlo k riadnemu zosplateniu úveru, a to bez ohľadu na to, že žalobca súdu nepredložil listinu preukazujúcu skutočné doručenie výzvy v zmysle § 53 ods. 9 OZ. Podľa názoru žalobcu neexistujú žiadne logické a ani iné dôvody, prečo by postupca vyhotovil predmetnú výzvu (o ktorej žalobca tvrdí, že bola doručovaná a uvedené v konaní preukazoval podacím hárkom) a následne ju neodoslal na poštovú prepravu (a len pre seba si vyhotovil podací hárok osvedčujúci odoslanie písomnosti na adresu žalovanej). Takýto postup by rozhodne nebol v záujme právneho predchodcu žalobcu, ktorý sa touto výzvou domáhal uhradenia dlžnej sumy žalovanou, resp. vyriešenia danej situácie spoločne so žalovanou, a preto bolo aj v jeho záujme, aby bola predmetná výzva žalovanému riadne a včas doručená, a aby sa s jej obsahom žalovaný oboznámil. Ak súd prvej inštancie dospel ohľadom doručenia výzvy žalovanej k záveru o opaku, tak potom má žalobca za to, že nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vo vzťahu k samotnému podaciemu hárkovi, ktorým žalobca preukazoval v konaní doručenie spornej výzvy, analogicky poukázal aj na rozhodovaciaj prax najvyšších súdnych

autorít, a to uznesenie NS SR sp. zn. 2Sžf 8/2009 zo dňa 06.07.2010, zo dňa 30.01.2018, sp. zn. 5Obdo/2/2017, uznesenie ÚS SR zo dňa 26.04.2009, sp. zn. I. ÚS 174/2009-19, uznesenie KS Prešov zo dňa 18.05.2021, sp. zn. 13CoCsp/43/2020. V zmysle aj týchto právnych záverov zastáva žalobca názor, že v konaní je aktívne vecne legitimovaný, nakoľko doručenie výzvy v zmysle § 53 ods. 9 OZ bolo v konaní nepochybne preukázané. Žalobca si tak splnil svoju zákonnú povinnosť a žalovanú vyzval v súlade s § 53 ods. 9 OZ na úhradu dlžnej sumy, ktorú žalovaná v stanovenej lehote neuhradila a žalobca si preto uplatnil svoje právo podľa § 565 OZ a úver zosplatnil, o čom žalovanú riadne informoval oznámením o zosplatnení. Nemožno sa preto stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého zosplatnenie úveru nebolo pre preukázanie doručenia výzvy pred zosplatnením žalovanej platné, keďže podľa názoru žalobcu boli splnené obe zákonné podmienky v zmysle § 53 ods. 9 OZ, a to aj s ohľadom na to, že v zmysle ust. § 45 ods. 1 OZ mala žalovaná objektívnu možnosť sa s výzvou oboznámiť. V dôsledku toho súd prvej inštancie dospel k nesprávnym právnym záverom, že nebolo platné ani postúpenie pohľadávky, keďže nebola podľa jeho názoru dodržaná zákonná podmienka v zmysle § 17 ods. 1, 2 zák. č. 129/2010 Z.z. S ohľadom na uvedené žalobcovi nie je zrejmé, z akého dôvodu súd prvej inštancie nepovažoval predložený podací hárok za dostatočný dôkaz ohľadom skutočnosti, že výzva sa dostala do dispozičnej sféry žalovanej a má za to, že v tejto súvislosti dospel prvoinštančný súd na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

4. V ďalšom žalobca poukázal aj na to, že skutočnosť, ktorá bola dôvodom pre zamietnutie žaloby (nepreukázanie splnenia podmienok v zmysle § 53 ods. 9 OZ a z toho vyplývajúceho neplatného zosplatnenia úveru, čo malo za následok neplatnosť postúpenia pohľadávky na žalobcu a teda i nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobcu) nebola v konaní sporná, keď žalovaná netvrdila, že by jej výzva nebola doručená. Žalobca už v podanej žalobe pritom tvrdil, že žalovaná bola pred vyhlásením mimoriadnej splatnosti úveru vyzývaná k úhrade omeškaných splátok úveru, a taktiež bola postupcom upozornená na možnosť uplatnenia práva podľa § 565 OZ, čo nebolo zo strany žalovanej v konaní žiadnym spôsobom rozporované. S odkazom na ust. čl. 16 ods. 1, § 150 ods. 1, § 151 ods. 1 CSP a skutočnosť, že doručenie výzvy žalovaná žiadnym spôsobom nerozporovala, mal súd túto skutočnosť považovať podľa názoru žalobcu za nespornú. Žalobca zastáva názor, že si bezpochybné splnil zákonnú povinnosť a žalovanú vyzval v súlade s § 53 ods. 9 OZ na úhradu dlžnej sumy, ktorú žalovaná v stanovenej lehote neuhradila a žalobca si preto uplatnil svoje právo podľa § 565 OZ a úver zosplatnil, o čom žalovanú riadne informoval (oznámením o zosplatnení), k čomu priložil aj dôkaz ohľadne doručovania predmetnej písomnosti. Nemôže sa preto žalobca stotožniť so záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého zosplatnenie úveru nebolo pre preukázanie doručenia výzvy pred zosplatnením žalovanej platné, nakoľko boli splnené všetky zákonné podmienky v zmysle § 53 ods. 9 OZ. Poukázal tiež na kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, ľubovôle, ako aj právo na vysporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami zo strany súdu, ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie. Porušenie povinnosti tvrdenia sa považuje za procesnú pasivitu strany sporu, ktorá má za následok procesnú sankciu vo forme buď nespornosti nepopretých skutkových tvrdení protistrany (§ 151 ods. 1 CSP) alebo neúčinnosti nekvalifikovaného popretia skutkového tvrdenia protistrany (§ 151 ods. 2 CSP). Podľa ust. § 151 ods. 1 CSP je podľa žalobcu potrebné postupovať a v spotrebiteľských sporoch, pri ktorých sa nepoužijú ustanovenia o sudcovskej koncentrácii konania. Žalobcom tvrdené skutkové tvrdenia v danom prípade neboli počas celého konania protistranou žiadnym spôsobom popreté, na čo poukázal v odôvodnení aj samotný prvoinštančný súd. Pokiaľ preto v odôvodnení rozsudku spochybňoval tvrdenia žalobcu, že výzvu pred zosplatnením žalovanej žalobca riadne doručoval, takéto úvahy považuje žalobca za ničím nepodložené, neopodstatnené a tendenčné špekulácie, ktorými súd znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. V konaní bola podľa názoru žalobcu potrebné uzavrieť, že doručenie predmetnej výzvy je nesporným skutkovým tvrdením, v dôsledku čoho je žalobca aktívne vecne legitimovaný subjektom (obdobne viď Civilný sporový poriadok (Komentár). Praha: C. H. Beck, Števček, et. Al. 2016, 1540 s. ISBN 978-80-7400-629-6, str. 573). Zohľadniť je tiež potrebné, že otázka doručenia výzvy je podľa názoru žalobcu skutkovou otázkou, pričom žalobca v konaní tvrdil a tvrdí, že predmetná výzva bola žalovanej riadne doručená a uvedené skutkové tvrdenie ohľadom doručenia výzvy žalovaná kvalifikovaným spôsobom nepoprela, pričom v zmysle § 151 ods. 1 CSP je vylúčený akýkoľvek iný výklad, ako ten, že predmetné skutkové tvrdenie žalobcu je potrebné považovať za nesporné. Uvedený právny názor je zároveň v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou vyšších súdnych autorít (napr. uznesenie KS Banská Bystrica zo dňa 19.01.2023, sp. zn. 43CoCsp/36/2022, uznesenie KS Košice zo dňa 03.01.2023, sp. zn. 3CoCsp/5/2022, uznesenie KS Prešov zo dňa 09.02.2023, sp. zn. 10CoCsp/3/2022, uznesenie KS Prešov zo dňa 24.05.2022, sp.

zn. 17CoCsp/18/2022, uznesenie KS Košice zo dňa 28.02.2022, sp. zn. 11CoCsp/4/2021). V danom prípade je tak podľa žalobcu zrejme, že súd prvej inštancie favorizoval žalovanú, keď jej poskytol ochranu spočívajúcu až v popieraní skutkových tvrdení žalobcu, čím prekročil svoje právomoci a porušil základnú zásadu nezávislosti a nestrannosti súdu vyjadrenú v čl. 1 CSP tým, že aktívne, namiesto strany sporu, rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu, čím nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Z pozície pomyselného advokáta a zástupcu žalovanej ako spotrebiteľky aktívne rozporoval skutkové tvrdenia žalobcu aj napriek ich nepopretiu zo strany žalovanej (a tým aj nespornosti v zmysle ust. § 151 ods. 1 SP) a na základe tohto postupu zamietol žalobu v celom rozsahu. Ohľadom tohto postupu konajúceho súdu tiež poukázal na právne závery uvedené v uznesení KS Košice zo dňa 27.05.2020, sp. zn. 11CoCsp/43/2020. V intenciách uvedeného zhrnul, že v konaní sa riadne preukázalo platné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru, uplatňovaná pohľadávka bola nepochybne ku dňu postúpenia splatná, pričom k postúpeniu pohľadávky došlo po nepretržitom omeškaní žalovanej s plnením záväzkov po dlhšiu dobu ako 90 kalendárnych dní, a to napriek opakovaným písomným výzvam žalobcu. Zosplatená pohľadávka tak bola zmluvou o postúpení pohľadávok platne postúpená na žalobcu, ktorý je aktívne vecne legitimovaným.

5. Žalovaná sa v súdom stanovenej lehote k odvolaniu žalobcu na výzvu súdu nevyjadрила.

6. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) preskúmal v napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobkyne bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

7. Podľa § 45 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

8. Podľa § 53 ods. 9 OZ ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

9. Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej len „zák. č. 129/2010 Z.z.“) práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a

a) ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu na veriteľa podľa § 20 ods. 1 písm. a), banku, zahraničnú banku alebo pobočku zahraničnej banky, a

b) prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

10. Podľa § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase postúpenia pohľadávky Ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta; týmto nie sú dotknuté pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o spotrebiteľskom úvere podľa osobitného predpisu.87ac) ani pravidlá pre postupovanie pohľadávok zo zmlúv o úveroch na bývanie podľa osobitného predpisu.87ad) Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť

informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

11. V prejednávanej veci si žalobca voči žalovanej uplatnil peňažnú pohľadávku vyplývajúcu zo Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru „S.“ uzavretej dňa 03.05.2018 medzi U. F., E..L., K.: XXXXXXXXX, Y. W. X, F. ako veriteľom a žalovanou ako spotrebiteľkou, ktorá mala na žalobcu prejsť v dôsledku postúpenia predmetnej pohľadávky s príslušenstvom na základe Rámcovej zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 13.11.2020. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorú vyvodil z nedodržania kogentného postupu predchádzajúceho vyhláseniu predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru upraveného v § 53 ods. 9 OZ a na to nadväzujúceho nesplnenia podmienok pre postúpenie žalovanej pohľadávky bankou na žalobcu ako nebankový subjekt podľa § 92 ods. 8 zák. o bankách. Bol totiž toho názoru, že zo žalobcom predloženého podacieho hárku k tretej upomienke datovanej dňom 30.09.2019, ktorou právny predchodca žalobcu (Všeobecná úverová banka, a.s.) upozornil žalovanú na to, že voči nej eviduje omeškané splátky, na úhradu ktorých ju vyzval za súčasného upozornenia na možnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru, nemal za preukázané aká zásielka bola žalovanej skutočne doručovaná, a či sa dostala aspoň do sféry pôsobenia adresáta podľa § 45 ods. 1 OZ, a či sa žalovaná (ktorá v konaní toto skutkové tvrdenie nesporovala) mala reálnu možnosť s upomienkou oboznámiť. Keďže žalobca nepreukázal platné zosplatnenie úveru, vyhodnotil aj následné postúpenie pohľadávky za neplatné v zmysle § 17 zák. o spotrebiteľských úveroch, ako aj § 92 ods. 8 zák. o bankách.

12. Žalobcom vymedzeným predmetom odvolacieho prieskumu je správnosť opísaného procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý napriek nepopretiu skutkových tvrdení o doručení predmetnej výzvy žalovanej, vyhodnotil túto skutkovú otázku v neprospech žalobcu, a na to nadväzujúce porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ako aj správnosť právneho posúdenia veci prvoinštančným súdom, ktorý podací hárk podľa žalobcu v rozpore s ust. § 45 ods. 1 OZ nevyhodnotil ako dostatočný dôkaz pre preukázanie doručenia hmotnoprávneho úkonu.

13. Vzhľadom na osobitosti z hľadiska účinkov doručenia, zavŕšenia procesu perfektnosti a vyvolania zamýšľaných právnych dôsledkov je pri doručovaní právnych úkonov nevyhnutné dôsledne rozlišovať medzi doručovaním hmotnoprávnych a procesnoprávnych úkonov. Režim doručovania hmotnoprávnych úkonov je upravený v ust. § 45 ods. 1 OZ, v zmysle ktorého sa nevyžaduje skutočné doručenie a prevzatie písomnosti zachytávajúcej právny úkon. Účinnosť adresovaných jednostranných právnych úkonov v režime Občianskeho zákonníka predpokladá, že prejav vôle dôjde, resp. bude doručený adresátovi, t. j. že sa dostane do sféry jeho dispozície (tzv. teória dôjdenia) a už týmto okamihom začína pôsobiť voči druhej zmluvnej strane. Slovné spojenie dostane sa do dispozície sféry adresáta však nemožno vykladať v zmysle procesnoprávnych predpisov, ale je ním potrebné rozumieť objektívnu možnosť neprítomnej osoby oboznámiť sa s adresovaným právnym úkonom. Právna teória i súdna prax takou možnosťou chápe nielen samotné prevzatie písomného hmotnoprávneho úkonu adresátom, ale aj prípady, kedy doručením listu obsahujúceho prejav vôle do bydliska alebo sídla adresáta či do jeho poštovej schránky, prípadne i hodením oznámenia do poštovej schránky o uložení takej zásielky, nadobudol adresát hmotnoprávneho úkonu objektívnu príležitosť zoznámiť sa s obsahom zásielky. Nie je preto nevyhnutné, aby sa adresát právneho úkonu dozvedel aj o jeho obsahu, postačuje, že mal možnosť spoznať jeho obsah (viď napr. rozsudok NS ČR zo dňa 08.06.2011, sp. zn. 26Cdo/268/2011, uznesenie NS SR zo dňa 28.01.2011, sp. zn. 5Cdo/129/2010, zo dňa 15.12.2020, sp. zn. 5Cdo/36/2020 a iné). Teória dôjdenia vychádza z toho, že z hľadiska pôsobenia (perfektnosti) prejavu vôle nie je dôležitá skutočná vedomosť adresáta právneho úkonu, pretože inak by sa mohol účinkom prejavu vôle druhého účastníka právneho vzťahu účelovo vyhnúť nepreberaním písomností. Dôjdením do dispozície sféry je preto aj vhadenie listu do schránky či dôjdenie emailovej správy na mailovú adresu príjemcu, ak dá účastník v zmluve najavo záujem aj o elektronické preberanie písomností. Dôjdením prejavu vôle do dispozície sféry adresáta sa završuje proces účinného doručenia právneho úkonu a od tohto momentu je právny úkon pre konajúci subjekt záväzný a nemožno ho jednostranne odvolať. Dispozičná sféra je vymedzená zmluvne dohodnutým doručovacím režimom, t. j. kontaktnými adresami účastníkov alebo určením kontaktnej osoby (spravidla v záhlaví zmluvy) s tým, že pri zmene dohodnutého režimu doručovania majú zmluvné strany vzájomné oznamovacie povinnosti v záujme zabezpečenia účinnosti doručovania právnych úkonov. Právna konštrukcia upravená ust. § 45 ods. 1 OZ tak zabezpečuje spravodlivé vyvažovanie záujmov zmluvných strán, keď adresátovi právneho úkonu poskytuje možnosť oboznámiť sa s obsahom právneho úkonu a tiež istotu, aby účinky daného právneho úkonu nenastali

bez toho, že mu to nebolo umožnené. Na druhej strane subjekt realizujúci právny úkon má istotu, že doručovaný právny úkon sa stane perfektným a vyvolá zamýšľané právne účinky aj v prípade, ak sa adresát vyhýba prevzatíu zásielky, príp. marí doručenie hoc aj z nebanlivosti. Zotrvanie na skutočnom oboznámení sa adresáta s obsahom písomnosti by mohlo viesť k faktickej nemožnosti nastúpenia právnym úkonom zamýšľaných právnych účinkov.

14. V intenciách vyššie uvedeného je odvolací súd zhodne so žalobcom toho názoru, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď podací hárok preukazujúci odoslanie výzvy žalovanej na poštovú prepravu vyhodnotil pre účely ust. § 45 ods. 1 OZ ako nedostatočný dôkaz a z vykonaného dokazovania dospel k nesprávnemu skutkovému záveru o nedoručení výzvy zo dňa 30.09.2019 nevyhnutnej pre následný postup zo strany veriteľa podľa § 53 ods. 9 OZ, od ktorého následne podľa § 17 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. a § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. závisela aj možnosť platného postúpenia žalovanej pohľadávky s príslušenstvom na žalobcu. Prisvedčiť nemožno ani ničím nepodloženým pochybnostiam súdu prvej inštancie o tom, že z podacieho hárku nie je jednoznačné, či bola obsahom zásielky skutočne výzva zo dňa 30.09.2019. V spise sa nenachádza žiaden dôkaz, ktorý by racionálne čo i len spochybnoval tvrdenia žalobcu v tomto smere. Výzva založená na č. I. 98, ktorej uskutočnenie bolo v zmysle ust. § 53 ods. 9 OZ nevyhnutné pre následné vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru právnym predchodcom žalobcu, bola datovaná dňom 30.09.2019, t. j. zhodným dňom ako bol deň odovzdania zásielky na poštovú prepravu riadne označenej podacím číslom a adresovanej žalovanej na doručovaciu adresu uvedenú v zmluve (pozn. odvolacieho súdu zhodnú s adresou trvalého pobytu) a žalobca ani žalovaná v konaní nepredložili žiadne iné dôkazy vyhotovené v septembri 2019, ktoré by mohli vzbudzovať pochybnosti o skutočnom obsahu tejto zásielky. Úvahy, ktorými sa spravoval súd prvej inštancie, nemali oporu v predložených dôkazoch či obrane žalovanej a v konečnom dôsledku by mohli viesť k absurdným záverom popierajúcim základné zásady civilného kontradiktórneho konania vyjadreným predovšetkým v ust. § 151 a nasl. CSP. Na uvedenom nič nemení ani spotrebiteľský charakter sporu a skutočnosť, že súd prvej inštancie bol povinný ex offio skúmať vecnú legitimitáciu a splnenie podmienok pre zosplatnenie úveru a postúpenie žalovanej pohľadávky. Aj v spotrebiteľských sporoch musí rozhodnutie súdu smerovať k spravodlivému a vyváženému usporiadaniu pomerov strán tak, aby sa spotrebiteľovi v okolnostiach prípadu dostalo primeranej spotrebiteľskej ochrany za súčasného rešpektovania poctivo nadobudnutých práv dodávateľa. Uvedenému nasvedčuje aj pripomienka Súdneho dvora EÚ, ktorý vo všeobecne známom rozhodnutí vo veci C-42/2015 Q. Z. L., E..L.. proti V. F. dodal, že aj ochrana spotrebiteľa musí mať rozumnú mieru a obdobne ÚS SR v náleze sp. zn. PL. ÚS 11/2016 zo dňa 07.02.2016 konštatoval, že v sporovom konaní je pozícia sudcu ako vyhľadávača dôkazov len v prospech jednej strany neprírodzená. V uvedenom náleze ÚS SR súčasne konštatoval, že samotným postúpením pohľadávky nedochádza k inej zmene záväzku, než v osobe veriteľa a oznámením o postúpení pohľadávky vyvolá postupca zmenu osoby oprávnenej prijať plnenie bez ohľadu na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky a dokonca aj za situácie, kedy k uzavretiu takejto zmluvy vôbec nedošlo. Táto zmena sa nedotýka práv ani povinností dlžníka vyplývajúcich pre neho z tohto záväzku. Odvolací súd reflektuje na vyššiu mieru ochrany spotrebiteľa ako slabšej strany sporu v spotrebiteľských sporoch, avšak táto má smerovať voči hrubej nerovnováhe v jeho právnom postavení voči dodávateľovi, ochrane pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a zneužitíu dominantného postavenia dodávateľa a jej poskytnutie musí korešpondovať vykonaným dôkazom a byť v súlade so základnými princípmi sporového konania.

15. Pokiaľ preto v zmysle teórie dôjdenia nie je pre účely doručenia hmotnoprávnej výzvy nevyhnutné, aby sa žalovaná ako adresát skutočne oboznámila s jej obsahom, javí sa ako príliš formalistická požiadavka na preukázanie doručky potvrdzujúcej prevzatie predmetnej výzvy či vrátenej zásielky ako neprevzatej v odbernej lehote. Žalobca predloženým podacím hárkom s podacím číslom umožňujúcim sledovanie zásielky dostatočne preukázal, že výzvu zo dňa 30.09.2019 odovzdal poštovému podniku na doručovanie a bez akýchkoľvek dôkazov vzbudzujúcich vážne pochybnosti o priebehu obvyklého doručovacieho procesu nebol daný dôvod na spochybnenie toho, že sa predmetná poštová zásielka dostala do dispozície adresáta, a že sa tento mohol s ňou oboznámiť. Z predložených dôkazov (podacieho hárku založeného na č. I. 99 súdneho spisu) možno mať za to, že predmetná výzva obsahujúca upozornenie na možnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru sa s najväčšou pravdepodobnosťou dostala do dispozičnej sféry žalovanej ako adresáta, čím bola splnená podmienka pre zosplatnenie dlhu podľa § 53 ods. 9 OZ. Súd prvej inštancie nesprávnou interpretáciou ust. § 45 ods. 1 OZ na vykonané dokazovanie dospel k nesprávnemu záveru o nepreukázaní doručenia výzvy adresovanej žalovanej pred zosplatnením úveru, ktorý jej bol poskytnutý právnym predchodcom žalobcu.

Na základe tohto nesprávneho záveru potom súd prvej inštancie nesprávne konšatoval nedostatok aktívnej vecnej legitímácie, majúc za to, že žalovaná pohľadávka s príslušenstvom nebola v čase postúpenia splatná a vec pri tomto závere v merite po právnej stránke ďalej neposudzoval, čím žalobcu v odvolacom konaní vylúčil aj z možnosti reagovať na podstatné skutkové a právne otázky danej veci. Možno potom uzavrieť, že súd prvej inštancie v danej veci formálne vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah súdneho spisu, no v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci z nich nevyvodil potrebné skutkové a právne závery na posúdenie dôvodnosti žalobou uplatneného nároku.

16. Podporne odvolací súd poukazuje na zhodné právne závery, ku ktorým dospeli konajúce súdy v otázkach doručovania hmotnoprávnych úkonov spotrebiteľovi (uznesenie KS Prešov zo dňa 18.05.2021, sp. zn. 13CoCsp/43/2020, uznesenie KS Trnava zo dňa 16.03.2021, sp. zn. 9CoCsp/81/2020, zo dňa 05.05.2021, sp. zn. 5CoCsp/9/2021), resp. vo všeobecnosti k otázke doručovania hmotnoprávnych úkonov (uznesenie NS SR zo dňa 06.07.2010, sp. zn. 2Sžf/8/2009, zo dňa 30.01.2018, sp. zn. 5Obdo/2/2017).

17. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolaciemu súdu neostalo iné, ako rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti (výroky II. a III.) podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie, v ktorom súd prvej inštancie vo veci opätovne nariadi pojednávanie a meritórne posúdi žalovaný nárok uplatnený aktívne vecne legitimovaným žalobcom.

18. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 1, 3, § 255 a nasl. CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419) CSP v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).